

Spis treści

Wykaz skrótów	5
Uwagi wstępne	11
1. Zabiegi kosmetyczne w ujęciu historycznym	15
2. Zagrożenia związane z zabiegami kosmetycznymi i ich konsekwencje karnoprawne	21
2.1. Ryzyko zabiegów kosmetycznych	21
2.2. Poglądy przedstawicieli doktryny prawnej i judykatury na temat dopuszczalności zabiegów kosmetycznych	24
3. Konstrukcja kontratypów	37
3.1. Zagadnienia ogólne	37
3.2. Koncepcje kontratypów	43
4. „Legalność pierwotna” zabiegów kosmetycznych	73
5. Pojęcie celu leczniczego i zdrowia (zdrowia psychicznego)	125
5.1. Wprowadzenie	125
5.2. Pojęcie celu leczniczego	126
5.3. Pojęcie zdrowia (w rozumieniu somatycznym)	133
5.4. Pojęcie zdrowia (w rozumieniu psychicznym)	139
5.5. Pojęcie zdrowia w ujęciu prawnym	148
6. Zgoda na zabieg kosmetyczny	177
6.1. Przedmiot (treść) zgody	177
6.1.1. Pojęcie przedmiotu (treści) zgody	177
6.1.2. Zakres przedmiotu (treści) zgody	178
6.2. Podmioty uprawnione do wyrażenia zgody	189
6.2.1. Kompetencja do wyrażenia zgody w ujęciu ogólnym	189
6.2.2. Pojęcie dziecka, dorosłego, rozeznania i poczytalności	196
6.2.3. Podmioty kompetentne do wyrażenia zgody na naruszenie dóbr majątkowych i niemajątkowych	199
6.2.4. Krąg podmiotów kompetentnych do wyrażenia zgody na zabieg medyczny w ujęciu karnistycznym	202
6.2.5. Podmioty kompetentne do wyrażenia zgody na czynności kosmetyczne o charakterze leczniczym	204
6.2.6. Podmioty kompetentne do wyrażenia zgody na czynności kosmetyczne o charakterze nieleczniczym	214

6.3. Uświadomienie zgody	222
6.3.1. Uświadomienie zgody na naruszenie dobra prawnego w ujęciu karnistycznym	222
6.3.2. Uświadomienie zgody w ujęciu prawa medycznego	226
6.4. Wymóg uzewnętrznienia i forma zgody	245
6.4.1. Uzewnętrznienie zgody	245
6.4.2. Forma zgody na zabieg kosmetyczny	250
6.5. Pozostałe warunki przedmiotowe zgody	260
6.5.1. Uwagi wstępne	260
6.5.2. Czas wyrażenia zgody	260
6.5.3. Dobrowolność zgody	265
6.5.4. Szczegółowość zgody	273
6.6. Domniemanie zgody	278
6.7. Błąd co do zgody	296
7. Zachowanie reguł ostrożności (postępowania z dobrem prawnym)	313
7.1. Zachowanie reguł ostrożności jako warunek legalności zabiegów leczniczych i kosmetycznych	313
7.2. Błąd medyczny a naruszenie reguł ostrożności	316
7.3. Źródła reguł ostrożności	325
7.4. Sposób oceny zachowania reguł ostrożności	339
7.5. Zakres reguł ostrożności	342
7.5.1. Wymogi podmiotowe	342
7.5.2. Reguły ostrożności dotyczące sposobu wykonania zabiegu	345
7.5.3. Reguły ostrożności wymagane w fazie pozabiegowej	350
7.5.4. Wymóg prowadzenia dokumentacji	358
7.6. Odpowiedzialność w zespołowym działaniu	359
7.6.1. Uwagi wprowadzające	359
7.6.2. Modele odpowiedzialności w zespołowym działaniu	360
7.7. Podsumowanie	365
8. Dopuszczalność zabiegów sterylizacji oraz operacji adaptacyjnych	367
8.1. Wprowadzenie	366
8.2. Dopuszczalność zabiegów sterylizacyjnych	367
8.2.1. Uwagi wprowadzające i terminologiczne	367
8.2.2. Przyczyny wykonywania zabiegów sterylizacji	373
8.2.3. Dopuszczalność zabiegów sterylizacji w ujęciu prawnoporównawczym	379
8.2.4. Dopuszczalność zabiegów sterylizacji na gruncie prawa polskiego	386
8.3. Dopuszczalność operacji adaptacyjnych	394
8.3.1. Uwagi wprowadzające i terminologiczne	394
8.3.2. Dopuszczalność zabiegów adaptacyjnych w ujęciu prawnoporównawczym	396
8.3.3. Dopuszczalność adaptacyjnych zabiegów zmiany płci na gruncie prawa polskiego ...	402

Podsumowanie	419
Piśmiennictwo	433
Wykaz orzecznictwa	445

Przeprowadzanie zabiegów mających na celu zarówno usuwanie zezuszczeń powstałych w wyniku wypadków lub chorób, jak i tylko nakierowanych na uzyskanie określonego efektu estetycznego datuje się od początków medycyny. Rozwój takiej działalności nastąpił jednak dopiero w XX wieku. Z jednej strony było to uzasadnione pojawieniem się możliwości technicznych i opracowaniem procedur medycznych, pozwalających na w sposób bezpieczny wykonywanie takich czynności, z drugiej zaś – hydrgospawanie na powstałe potrzeby społeczne. Zależąca po II wojnie światowej, gdy społeczeństwa się wzbogaciły, zaczęto przykładac większą wagę do wyglądu i dążyć do poprawy wizerunku. Współcześnie chirurgia plastyczna i estetyczna stanowią samodzielne działy medycyny, a liczba kosmetycznych zabiegów operacyjnych w ciągu roku sięga milionów takich interwencji. Zabiegów te mogą mieć jednak różnoraki charakter. Będzie on zależny od celu, w jakim są przeprowadzane, stąd w literaturze dokonuje się wyodrębnienia czynności kosmetycznych leczniczych i rekonstruktorycznych. Poza tym kategoria ta jest bardzo pojemna i obejmuje nie tylko poważne interwencje chirurgiczne, ale również nieinwazyjne zabiegi „dekoraacji” ciała, np. poprzez tatuuowanie, piercing itd.

Na potrzeby niniejszej rozprawy pojęcie zabiegu interwencji kosmetycznej będzie rozumiane szeroko. Będą to zatem wszelkie działania podejmowane z motywów estetycznych, wizualnych na ciele lub wewnątrz ciała człowieka niekoniecznie przeprowadzane technikami medycznymi, mogące jego kształt lub wygląd, wykonywane zarówno w celach leczniczych (czynności z zakresu chirurgii rekonstrukcyjnej), jak i interwencyjnych (czynności „opiekarskie” lub pielęgnacyjne), operacyjne, jak i nieoperacyjne. Przy zaliczaniu do kategorii zabiegów kosmetycznych nie będzie miało znaczenia, czy są one przeprowadzane przez lekarzy, czy też przez osoby nieposiadające kwalifikacji medycznych.

Tak duże bogactwo czynności nieszących się w zbiorczym pojęciu zabiegów kosmetycznych powoduje jednak, że wystąpią różnice w konstrukcji warunków ich dopuszczalności. Zagadnienie to ma szczególne znaczenie na gruncie prawa karnego. Przeprowadzanie